

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ PORTAŞ PROJE İNŞAAT TAAHHÜT ASFALT SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ

2021 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2022

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	5
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	5
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	5
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	6
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	7
7.	DENETİM BULGULARI.....	8

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Sermaye ve Ortaklık Tablosu	2
Tablo 2:İştirakler Tablosu	2
Tablo 3: Şirket Muhasebe Kayıtlarında Görünen Fakat Fiziki Olarak Şirkette Bulunmayan Demirbaşlar	12
Tablo 4: Şirket Muhasebe Kayıtlarında Görünen Fakat Fiziki Olarak Şirkette Bulunmayan Maddi Duran Varlıklar	12
Tablo 5: Tahsili Şüpheli Hale Gelen Alacaklar Tablosu.....	16
Tablo 6: Şirket Tarafından İcra Dairesine Yatırılan Teminatlar	17
Tablo 7:İstisna Sınırının Altında Kalmak Amacıyla Kısımlara Bölünerek Yapılan İşler.....	23
Tablo 8:Doğrudan Temin Sınırının Altında Kalmak Amacıyla Kısımlara Bölünerek Yapılan İşler	27

KISALTMALAR

ABB	: Ankara Büyükşehir Belediyesi
EPDK	: Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu
TFRS	: Türkiye Finansal Raporlama Standartları
TMS	: Türkiye Muhasebe Standartları
VUK	: Vergi Usul Kanunu

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Müstecirden Tahsil Edilemeyen Kira Alacaklarının Mali Kayıtlara Alınmaması ve Müstecir Tarafından Ödenmesi Gereken Aidatların Şirket Tarafından Karşılanması
2. Şirket Kayıtlarında Yer Alan Bazı Varlıkların Fiziki Olarak Şirkette Bulunmaması
3. Vadesinde Tahsil Edilemeyen Alacaklar İçin Yılsununda Faiz Tahakkuk Ettirilmemesi
4. Tahsili Şüpheli Hale Gelen Alacakların Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabına Aktarılmaması
5. Müteselsil Sorumluluk Gereği Açılan Davalar Neticesinde İcra Dairesine Yatırılan Teminatların Giderleştirilerek Kayıtlara Alınması

B. Diğer Bulgular

1. Mülkiyet Devri Gerçekleştirilen Taşınmaz İçin Verilen Teminatın İade Alınmaması
2. Belirli Tutarın Üzerindeki Ödemelerde Bankacılık Sisteminin Kullanılmaması
3. 4734 sayılı Kanun'unda Düzenlenen İstisna Kapsamına Girmeyen Bazı İşlerin Bu Kapsamda Gerçekleştirilmesi
4. Kamu İhale Kanunu'ndaki İstisna Hükmüne Dayanılarak Yapılan Alımlarda Üst Limitinin Aşılması
5. Yükümlülüklerin Zamanında Yerine Getirilmemesi Nedeniyle Yüksek Miktarda Gecikme Cezası ve İdari Para Cezası Ödenmesi
6. Açık İhale ile Yapılması Gereken İşlerin Doğrudan Temin Yöntemiyle Kısımlara Bölünerek Yapılması
7. Serbest Tüketici Durumundaki Şirketin Elektrik Enerjisi Alımını İhalesiz Gerçekleştirilmesi
8. Şirket Tarafından Yapılan Belirli Tutarın Üzerindeki Ödemeler Öncesinde Borcu Yoktur Yazısı Alınmaması
9. Envanter Defterinin Mevzuatta Belirtilen Şekilde Tutulmaması

10. Yıllara Sâri Yapım İŖi Kapsamında Verilen Avanstan Kurumlar Vergisi Tevkifatının Yapılmaması

11. Personele Verilen Avanslar Hesabının Kullanılmaması

12. Koronavirüs Önlemleri Kapsamında Otopark Kira Alacaklarının Kapanan İşyerleri Kapsamında Değerlendirilmesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Ankara Büyükşehir Belediyesi Portaş Proje İnşaat Taahhüt Asfalt Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi(PORTAŞ A.Ş.), Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından, Mülga 1580 sayılı Belediye Kanunu'nun 19'ncü maddesi ve Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre 1991 yılında kurulmuş olup 05.06.1991 tarihinde ticaret siciline tescil edilmiştir.

PORTAŞ A.Ş.'nin faaliyet alanı, şirket ana sözleşmesinde gösterilmiş olup Şirket toplu konut projelerine maliyeti düşük arsa temin etmek, asfalt üretimi gerçekleştirmek ve konut inşaat işleri ile iştigal etmektedir. Şirket faaliyet alanında belirtilen işler kapsamında, Türkiye sınırları içinde taşınmaz alım satımı ile bunların üzerinde aynı hak tesis edilmesi ve alınan taşınmazların işletilmesi veya kiraya verilmesi faaliyetlerini gerçekleştirmektedir.

PORTAŞ A.Ş. kamu ve özel hukukuna tabi olarak kurulmuş olup faaliyetlerini ise temel olarak Türk Ticaret Kanunu, Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve Borçlar Kanunu'na tabi olarak gerçekleştirmektedir. Ayrıca şirket gerçekleştireceği ihaleli işlemlerde Kamu İhale Kanunu ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'na tabidir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Şirket, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri doğrultusunda kurulmuş anonim bir şirkettir. Dolayısıyla, yönetim kurulu tarafından temsil ve idare olunur. Yönetim kurulu üyeliğine ancak gerçek kişiler seçilebilir. Pay sahibi olan bir tüzel kişi yönetim kurulu üyesi olamaz. Ancak, tüzel kişinin temsilcisi olan gerçek kişiler yönetim kurulu üyesi olarak seçilebilir. Yönetim kurulu niteliği gereği sürekli bir organdır.

Anonim şirket yönetim kurulu; ortakların sermayelerinin korunması ve değerlendirilmesini, şirket alacaklılarının da alacaklarını emanet ettikleri, idare ve temsile yetkili bir organdır. Yönetim kurulu, anonim ortaklığın kanunla öngörölmüş zaruri bir organdır.

Şirketin Yönetim Kurulu, tüzel kişi ortaklığını temsilen 10 üyeden oluşmaktadır. Yönetim Kurulu üyeleri 18.03.2022 tarihli Genel Kurul Kararı ile seçilmişlerdir.

Şirketin idari birimleri; Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcıları, İdari ve Mali İşler

Müdürlüğü, İnşaat Yapım Kontrol ve Kabul Müdürlüğü, Yol, Asfalt ve Beton Müdürlüğü, Etüt, Proje ve Müşavirlik Müdürlüğü'nden oluşmaktadır. Şirkette çalışan personel sayısı, 31.12.2021 tarihi itibarıyla 556'dır. Çalışan personel 4857 sayılı İş Kanunu'na tabidir.

1.3. Mali Yapı

PORTAŞ A.Ş ana ortağı Ankara Büyükşehir Belediyesi olan bir belediye iktisadi teşekkülüdür. Şirketin nominal sermaye tutarı 130.000.000,00 Türk Lirası olup sermayesinin 95.001.600,00 TL'si ödenmiştir.

Ankara Büyükşehir Belediyesi, şirketin %99,998 oranındaki hissesine sahiptir. Şirketin 31.12.2021 tarihi itibarıyla sermaye ve hisse yapısı aşağıdaki gibidir:

Tablo 1: Sermaye ve Ortaklık Tablosu

Pay Sahibinin Adı, Soyadı/Unvanı	Sermaye Miktarı (TL)	Sermaye Payı (%)
ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	129.997.400,00	%99,99800
BELKO ANKARA KÖMÜR ASFALT ENERJİ İNŞAAT SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.	2.405,00	%0,00185
BELPA ANKARA EĞİTİM SAĞLIK HİZMETLER İNŞ. ENJ. GID. TEM. İTH. İHRC. TİC. A.Ş	65,00	%0,00005
ANKARA HALK EKMEK VE UN FABRİKASI A.Ş.	65,00	%0,00005
BELPLAS ANKARA TERMOPLASTİK VE BAKIM ONARIM HİZM. A.Ş	65,00	%0,00005
TOPLAM	130.000.000,00	100

PORTAŞ A.Ş'nin aşağıdaki tabloda yer alan iştirakleri bulunmaktadır.

Tablo 2:İştirakler Tablosu

İştirakin Adı, Soyadı/Unvanı	Sermaye Miktarı (TL)	Sermaye Payı (%)
ANKARA HALK EKMEK VE UN FABRİKASI A.Ş.	42.969,00	%0,11
ANKET A.Ş.	4.648.208,61	%3,874

Şirketin amacı, kaynakları en etkili ve verimli bir biçimde kullanarak en az maliyetle ve en ucuz fiyatla Ankara halkına konut temin etmektir. Bu nedenle Şirketin ana gelirleri, Ankara Büyükşehir Belediyesi'ne yapılan inşaat işlerinden oluşmaktadır. Bunun yanında asfalt satışı

ve gayrimenkullerden sağlanan kira gelirleri de şirketin önemli gelir kalemleri arasında yer almaktadır.

Gelir tablosundan, dönem net kârının son üç yılda nominal olarak azaldığı anlaşılmaktadır. Bu durumun sebebi, şirketin son üç yıl içinde önemli derecede yatırım faaliyeti gerçekleştirilmesidir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

6102 sayılı Kanun'da; Kanun'a tabi gerçek ve tüzel kişilerin, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun defter tutma ve kayıt zamanıyla ilgili hükümleri ile aynı Kanun'un 175 ve mükerrer 257'nci maddelerinde yer alan yetkiye istinaden yapılan düzenlemelere uymak zorunda olduğu belirtilmiştir.

Söz konusu yetkiye istinaden Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından (1) Seri no.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği 26.12.1992 tarihinde yayımlanmış ve 01.01.1994 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. Şirketin tabi olduğu muhasebe sistemi (1) Seri no.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde yer alan Tekdüzen Hesap Planıdır.

Şirket, muhasebe kayıtlarını 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ilkelerine uygun şekilde ve 7/A seçeneğine göre tutmaktadır. 7/A seçeneğinde, giderler yapıldıkları anda ilgili defter-i kebir hesaplarına fonksiyon esasına göre kaydedilirken, söz konusu giderler aynı zamanda yardımcı defterlerde hem çeşit esasına hem de ilgili gider yerlerine göre izlenir. 2020 yılı aktif toplamı 4.613.700 TL'yi veya net satışları toplamı 9.227.100 TL'yi aşan üretim ve hizmet işletmeleri, 2021 yılına ilişkin maliyet hesaplarını 7/A seçeneğine göre tutmak zorundadırlar.

Şirketin Raporlama Sistemi

Anonim şirketin finansal tabloları hakkındaki hükümlere 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda yer verilmiştir.

Kanun'un 514 ve 515'inci maddelerine göre yönetim kurulu, geçmiş hesap dönemine ait, Türkiye Muhasebe Standartlarında öngörülmüş bulunan finansal tablolarını, eklerini ve yıllık faaliyet raporunu, bilanço gününü izleyen hesap döneminin ilk üç ayı içinde hazırlar ve genel kurula sunar. Anonim şirketin finansal tabloları, Türkiye Muhasebe Standartlarına göre şirketin malvarlığını, borç ve yükümlülüklerini, öz kaynaklarını ve faaliyet sonuçlarını tam,

anlaşılabilir, karşılaştırılabilir, ihtiyaçlara ve işletmenin niteliğine uygun bir şekilde; şeffaf ve güvenilir olarak; gerçeği dürüst, aynen ve aslına sadık surette yansıtacak şekilde çıkarılır.

Kanun'un 516'ncı maddesine göre yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu ise, Şirketin, o yıla ait faaliyetlerinin akışı ile finansal durumunu, doğru, eksiksiz, gerçeğe uygun ve dürüst bir şekilde yansıtmalıdır. Yıllık faaliyet raporunda finansal durum, finansal tablolara göre değerlendirilir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 88'inci ve Geçici 1'inci maddeleri uyarınca tâbi oldukları kanunlar gereği defter tutmakla yükümlü olan gerçek veya tüzel kişi tacirler, münferit veya konsolide finansal tablolarını Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan Türkiye Muhasebe Standartlarına (TMS) uygun olarak hazırlamaları gerekmektedir. Ayrıca aynı maddelerde Kurumun değişik işletme büyüklükleri ve sektörler için özel standartlar koymaya ve düzenlemeler yapmaya yetkili kılındığı belirtilmiştir.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu 2014 yılında TFRS uygulama kapsamını bağımsız denetim kapsamından ayırıştırarak Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) uygulama kapsamını genel olarak kamu yararını ilgilendiren kuruluşlarla sınırlandırmıştır. Bunun yanı sıra, bu kuruluşların dışında kalan işletmelerin de isteğe bağlı olarak TFRS uygulamalarına izin verilmiştir. PORTAŞ AŞ, bağımsız denetime tabi olup TFRS'de öngörülen finansal tabloları (Finansal Durum Tablosu, Kar veya Zarar ve Diğer Kapsamlı Gelir Tablosu, Özkaynak Değişim Tablosu ve Nakit Akış Tablosu) hazırlamaktadır.

Şirket Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Gelir tablosu
- Envanter defteri

Şirketin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Şirketin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol sistemi, şirket yönetimi ile diğer ilgili personel tarafından; işletmenin amaçlarına ulaştığına, faaliyet ve işlemlerin etkin olarak gerçekleştirildiğine, kanun ve düzenlemelere uyulduğuna dair makul bir güvence sağlamak üzere tasarlanan ve uygulanan bir sistemdir. Bu amaçla, iç kontrol sistemi söz konusu hedeflerin gerçekleştirilmesi açısından tehdit oluşturan faaliyet risklerinin de ortaya konulmasını sağlayacak şekilde tasarlanır ve uygulanır.

İç kontrol; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçler ile iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

PORTAŞ A.Ş. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu esasları çerçevesinde kurulmuş olup faaliyetlerini de bu esaslar çerçevesinde yürütmektedir.

6102 sayılı Kanun'un "Görev dağılımı" başlıklı 366'ncı maddesinin ikinci fıkrasında "Yönetim kurulu, işlerin gidişini izlemek, kendisine sunulacak konularda rapor hazırlamak, kararlarını uygulamak veya iç denetim amacıyla içlerinde yönetim kurulu üyelerinin de bulunabileceği komiteler ve komisyonlar kurabilir." hükmü bulunmaktadır.

Aynı Kanun'un 378'inci maddesinde ise; "(1) Pay senetleri borsada işlem gören şirketlerde, yönetim kurulu, şirketin varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşüren sebeplerin erken teşhisi, bunun için gerekli önlemler ile çarelerin uygulanması ve riskin yönetilmesi amacıyla, uzman bir komite kurmak, sistemi çalıştırmak ve geliştirmekle yükümlüdür. Diğer şirketlerde bu komite denetçinin gerekli görüp bunu yönetim kuruluna yazılı olarak bildirmesi hâlinde derhâl kurulur ve ilk raporunu kurulmasını izleyen bir ayın sonunda verir. (2) Komite, yönetim kuruluna her iki ayda bir vereceği raporda durumu değerlendirir, varsa tehlikelere işaret eder, çareleri gösterir. Rapor denetçiye de yollanır." denilmektedir.

Türk Ticaret Kanunu'nun 366'ncı ve 378'inci maddeleri birlikte değerlendirildiğinde, borsada işlem gören şirketlerde iç kontrol sisteminin kurulması zorunluluk iken diğer şirketlerde isteğe bağlı bırakılmıştır. Kanun'un 378'inci maddesinde belirtildiği gibi denetçinin gerekli görüp bunu yazılı olarak yönetim kuruluna bildirmesi halinde iç kontrol sisteminin kurulması diğer şirketlerde de zorunludur. Burada mezkur Kanun'la getirilen yenilik, bağımsız denetçilerin gerekli görüp yönetim kuruluna bildirmesi halinde diğer anonim şirketlerde de iç kontrol sisteminin kurulmasının zorunlu tutulmasıdır.

Şirket, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri uyarınca kurulmuş olup bu Kanun hükümleri doğrultusunda iç kontrol sistemi değerlendirilmiştir.

Şirket bünyesinde kurulmuş bir iç kontrol sistemi bulunmamaktadır. İş akış süreçleri ile kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumlulukların belirlenmesine yönelik çalışmalar yapılmış olup, uygulamada yetersizlikler bulunmaktadır. Yetki devirleri ve sınırları iç yönergelerle belirlenme aşamasındadır. Personelin işe alım, birimler arasında yer değiştirme, görevde yükselme, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin yönetmeliğine ilişkin çalışmalar bulunmakta olup, yapılan çalışmalar yeterli düzeyde değildir.

Şirkette veri kayıt ve depolama sistemi mevcut değildir. Mevcut bilgi yönetim sistemi bilgi güvenliğini ve yedekleme güvenliğini sağlayacak şekilde dizayn edilmemiştir.

Şirkette Bağımsız denetim yapılmakta ve Yeminli Mali Müşavir Raporu düzenlenmektedir

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Ankara Büyükşehir Belediyesi Portaş Proje İnşaat Taahhüt Asfalt Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi 2021 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan;

geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Müstecirden Tahsil Edilemeyen Kira Alacaklarının Mali Kayıtlara Alınmaması ve Müstecir Tarafından Ödenmesi Gereken Aidatların Şirket Tarafından Karşılanması

A) Otopark ve Yıkama Yerine İlişkin Kira Alacaklarının Şirket Muhasebe Kayıtlarına Tahakkuk Ettirilmemesi

Şirketin otopark ve oto yıkama yerine ilişkin kira alacaklarının müstecirden tahsil edemediği, tahsil edilemeyen bu alacakların Şirket muhasebe sisteminde görünmediği tespit edilmiştir.

Şirket İstanbul Şişli İlçesinde bulunan otopark ve oto yıkama yerinden oluşan alanı 01.01.2017 tarihinde 33.900,00 TL+KDV bedelle müstecire kiralamıştır. Müstecir tarafından kira ödemelerinin yapılmaması üzerine hukuki süreç başlatılmıştır. İstanbul 24. İcra Hukuk Mahkemesi 06/10/2020 tarihli 2020/599 E. ve 2020/1108 K. Sayılı kararı ile taşınmazın tahliyesine karar vermiş ve bu karar 17/10/2020 tarihinde kesinleşmiştir. Tahliye sırasında yapılan itiraz neticesinde dosyanın mahkemenin tevdiine karar verilmiş, söz konusu inceleme İstanbul 11. İcra Hukuk Mahkemesi'nin 2020/13 D.İş sayılı dosyasında yapılmış olup mahkeme 03/12/2020 tarihli 2020/13 K. sayılı kararı ile itirazları hukuka aykırı bulmuş ve taşınmazın tahliyesine karar verilmiştir. 17.12.2020 tarihli tutanaktan tahliyenin bu tarihte gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır.

Müstecir tarafından 2019 Şubat ayından, tahliyenin gerçekleştiği 17.12.2020 tarihine kadar kira ödemelerinin gerçekleştirilmediği görülmektedir. Şirketin, kurulu sözleşmede belirtilen “kira bedellerinin her yıl üretici ve tüketici fiyat endeksi ortalaması” oranında

arttırılacağı hükmüne istinaden gerekli kira güncellemelerin yapılarak, kira alacak toplamının Şirket muhasebe kayıtlarına alınması önem arz etmektedir.

Şirket yetkilileri, gerekli kira güncellemelerin yapılarak Ankara 19. İcra Dairesi 2020/8485 E. sayılı dosyasında icra takibi başlatıldığını, kiracının itirazı üzerine duran takibin devamı için Ankara 9. Sulh Hukuk Mahkemesi 2022/149 E. sayılı dosyasında itirazın iptali davası açıldığını belirtmektedir. Ayrıca, kira alacaklarının faiziyle birlikte kiracıya fatura edildiği ve ilgili tutarın mali kayıtlara alındığı ifade edilmektedir.

Rapor cevaplarında ek olarak sunulan 05.05.2022 tarih ve 1010 nolu mahsup işlem fişiyle 1.007.097,90 TL tutarında kira alacağı ile gecikme faizinin mali kayıtlara alındığı anlaşılmaktadır.

B) Otopark ve Yıkama Yerine İlişkin Müstecir Tarafından Ödenmesi Gereken Aidat Tutarlarının Şirket Tarafından Ödenmesi

Şişli Plaza Ofis Blokları E Bloкта bulunan otopark ve oto yıkama alanının mahkeme kararı ile tahliye edildiği, kiracının Şişli Plaza Bina Yönetimine aidat ödemesi yapmadığı, tahliye sonrasında aidat borcunun Şirket tarafından ödendiği görülmektedir.

Şirket ile müstecir arasında imzalanan kira kontratında, “*kiraya verilen şeyin emlak vergisi kiraya verene, emlak vergisi haricinde kalan tüm giderler ile kiralananın kullanılması için lazım gelen malzeme ve ıslah masrafları, kira stopajı, ısınma, aydınlatma ve su giderleri ile genel giderler, çevre temizlik vergisi ve damga vergisi kiracıya aittir.*” denilmektedir. Dolayısıyla, kira kontratına göre bina yönetimine yapılması gereken aidat ödemelerinin müstecirin sorumluluğunda olduğu anlaşılmaktadır.

Müstecir tarafından kira ödemelerinin zamanında ifa edilmemesi üzerine, Şirket tarafından ihtarname ile gerekli bildirimler yapılmış, sonrasında tahliye davası açılarak taşınmaz 17.12.2020 tarihinde boşaltılmıştır. Bu tarihe kadar müstecirin aidat yükümlülüğünü yerine getirmediği, Şişli Plaza Bina Yönetimine 11.955,56 TL aidat borcu olduğu anlaşılmaktadır.

Tahliye sonrasında Şirket tarafından Şişli Plaza Bina Yönetimine 11.955,56 TL tutarında aidat ödemesi yapıldığı, yapılan ödemenin müstecirden tahsil edilmek üzere "136 Diğer Çeşitli Alacaklar" hesabına alınması ve ödenen tutarın tahsiline yönelik işlemlerin

başlatılması gerekirken, ilgili ödemenin giderleştirilerek Şirketin muhasebe kayıtlarına alındığı görülmektedir.

Şirket yetkilileri, kiracının tahliye sürecinde olması ve 634 Sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu kapsamında ortak giderler ve aidat giderlerinden kat malikinin de sorumluluğunun bulunması sebebiyle bahsi geçen aidat bedellerinin Şirket tarafından ödendiğini, ödenen tutarın faizi ile birlikte kiracıya fatura edildiğini ve tahsili için icra dairesi aracılığıyla icra takibi başlatıldığını belirtmektedir.

Rapor cevaplarında ek olarak sunulan 23.05.2022 tarih ve 1126 nolu mahsup işlem fişiyle 14.344,36 TL tutarında aidat alacağı ile gecikme faizinin mali kayıtlara alındığı anlaşılmaktadır.

BULGU 2: Şirket Kayıtlarında Yer Alan Bazı Varlıkların Fiziki Olarak Şirkette Bulunmaması

Şirketin "255 Demirbaşlar" ve "294 Elden Çıkarılacak Stoklar Ve Maddi Duran Varlıklar" hesabında bulunan bazı varlıkların fiziki olarak Şirkette bulunmadığı tespit edilmiştir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "Defter tutma yükümlülüğü" başlıklı 64'üncü maddesinin birinci fıkrasında tacirlerin defter tutma yükümlülüğünden detaylı bir şekilde bahsedilmiş, aynı maddenin beşinci fıkrasında bu Kanun'a tabi gerçek ve tüzel kişilerin, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun defter tutma ve kayıt zamanıyla ilgili hükümleri ile aynı Kanun'un 175 ve mükerrer 257'nci maddelerinde yer alan yetkiye istinaden yapılan düzenlemelere uymak zorunda olduğu belirtilmiştir.

Söz konusu yetkiye istinaden Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından 1 Seri No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği 26.12.1992 tarihinde yayımlanmış ve 1.1.1994 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir.

Mezkûr Tebliğ'in "II- Düzenlemenin Amacı" başlıklı maddesinde Tebliğ'in amacı, bilanço usulünde defter tutan gerçek ve tüzel kişilere ait teşebbüs ve işletmelerin faaliyet ve sonuçlarının sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi, mali tablolar aracılığı ile ilgililere sunulan bilgilerin tutarlılık ve mukayese edilebilirlik niteliklerini koruyarak gerçek durumu yansıtmasının sağlanması ve işletmelerde denetimin kolaylaştırılması olarak belirtilmiştir.

Aynı Tebliğ'in "V-Tekdüzen Hesap Çerçevesi, Hesap Planı ve Hesap Planı Açıklamaları" başlıklı bölümünde;

"255 Demirbaşlar Hesabı; İşletme faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılan her türlü büro makine ve cihazları ile döşeme, masa, koltuk, dolap, mobilya gibi maddi varlıkların izlendiği hesaptır.

294 Elden Çıkarılacak Stoklar Ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı; Çeşitli nedenlerle işletmede kullanılmama ve satış olanaklarını yitiren stoklar ve duran varlıkların izlendiği hesaptır.

İşleyişi: Gelecek yıllar ihtiyacı stoklar bu hesaba gruplar olarak borç ve kullanım dönemi bir yılın altına düştüğünde ilgili stok hesaplarına devredilerek bu hesaba alacak kaydedilir." denilerek açıklanmıştır.

Vergi Usul Kanunu'nun "Envanter çıkarmak" başlıklı 186'ncı maddesinde;

"Envanter çıkarmak, bilanço günündeki mevcutları, alacakları ve borçları saymak, ölçmek, tartmak ve değerlemek suretiyle kesin bir şekilde ve müfredatlı olarak tespit etmektir.

Şu kadar ki; ticari teamüle göre tartılması, sayılması ve ölçülmesi mutad olmayan malların değerleri tahminen tesbit olunur.

Mevcutlar, alacaklar ve borçlar işletmeye dahil iktisadi kıymetleri ifade eder." denilmiştir.

Buna göre; hesaplara fiilen işletmede bulunan varlıkların kaydedilmesi, gerekli envanter çalışmalarının yapılması ve mali tabloların fiili durumu gerçeğe uygun olarak yansıtması gerekmektedir.

Yapılan incelemelerde, 2021 yılında Şirket yönetim binasına alınan demirbaşlar kayıtlara alınmakla birlikte daha önceki yıllarda kayıtlara alınan bazı demirbaşların ve geçmiş yıllarda hurdaya ayrılıp 294 Elden Çıkarılacak Stoklar Ve Maddi Duran Varlıklar hesabına alınan varlıkların işletmede mevcut olmadığı tarafımıza sunulan belgelerden anlaşılmaktadır. "255 Demirbaşlar" hesabında bulunduğu halde fiziki olarak şirkette bulunmayan 260.298,78 TL tutarındaki demirbaş aşağıdaki tabloda listelenmiştir.

Tablo 3: Şirket Muhasebe Kayıtlarında Görünen Fakat Fiziki Olarak Şirkette Bulunmayan Demirbaşlar

Sıra No	Aktife Giriş Yılı	Demirbaş	Tutarı
1	1997	KONTEYNER(PREFABRİK)	81.673,10
2	1997	ÇİM BİÇME MAKİNESİ	772,03
3	2001	KAMERALAR	2.205,76
4	2003	PANASONIC KX-P 3696 PRİNTER	840,92
5	2006	MİNİ BUZDOLABI BEKO 2 ADET	322,03
6	2007	DD KLİMA PACIFIC 09 HP SPLİT 1 ADET	475,00
7	2007	DD KLİMA PACIFIC 12 HP SPLİT 2 ADET	1.090,00
8	2007	DD KLİMA PACIFIC 18 HP SPLİT 2 ADET	1.700,00
9	2007	2 ADET YAĞLIBOYA TABLO	1.024,09
10	2007	1 ADET YAĞLIBOYA TABLO	903,61
11	2007	1 ADET YAĞLIBOYA TABLO	421,68
12	2007	1 ADET YAĞLIBOYA TABLO	7.168,67
13	2008	HPY OFFİCEJET L 7590 YAZICI	294,00
14	2008	FUJİ FINEPIXS5800 FOTOĞRAF MAKİNASI	561,79
15	2007	1 ADET YAĞLIBOYA TABLO	2.409,64
16	2007	1 ADET YAĞLIBOYA TABLO	18.072,28
17	Bilinmiyor	IPAD 16 GB IC 579-C-A 1395	1,00
18	Bilinmiyor	ZEBRA PERDE 17 M2	833,00
19	2007	BÜRO MAKİNELERİ	1.975,71
20	Bilinmiyor	DÖŞEME VE DEMİRBAŞLAR	131.614,88
21	Bilinmiyor	SAİR DEMİRBAŞLAR	5.939,59
TOPLAM			260.298,78

294 Elden Çıkarılacak Stoklar Ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında bulunduğu halde fiziki olarak şirkette bulunmayan 155.481,25 TL tutarındaki maddi duran varlık aşağıdaki tabloda listelenmiştir.

Tablo 4: Şirket Muhasebe Kayıtlarında Görünen Fakat Fiziki Olarak Şirkette Bulunmayan Maddi Duran Varlıklar

Sıra No	Maddi Duran Varlıklar	Tutarı
1	1991 YILI ALINANLAR	65.973,57
2	1992 YILI ALINANLAR	48.794,96
3	1993 YILI ALINANLAR	31.146,87
4	1994 YILI ALINANLAR	3.438,40
5	1995 YILI ALINANLAR	1.933,29
6	1996 YILI ALINANLAR	258,05
7	1998 YILI ALINANLAR	1.151,92
8	1999 YILI ALINANLAR	2.784,19
TOPLAM		155.481,25

Muhasebenin temel işlevlerinden birisi de fiili durumun mali tablolara yansıtılmasıdır. Söz konusu işlem yapılırken gerçeklik en önemli unsurlardan biridir. Bununla birlikte yapılacak kayıtlarda mevzuatta öngörülen ilkelere riayet edilmesi Şirket tablolarının ilgililer tarafından

rahatlıkla anlaşılmasını, karşılaştırılmasını ve denetlenebilmesini sağlayacaktır. Bu nedenle mali tablolar hazırlanırken yukarıda bahsedilen ilke ve uygulamalara riayet edilmeli, hatalı işlemler yine muhasebe ilkeleri gözetilerek düzeltilmelidir.

Diğer yandan, bulguda belirtilen hususlar nedeniyle 2021 yılı bilançosunun, “255 Demirbaşlar” ve “294 Elden Çıkarılacak Stoklar Ve Maddi Duran Varlıklar” hesabı yönünden hatalı bilgi içermesine sebep olunmuştur.

Şirket yetkilileri bulgumuza gönderdikleri cevapta, azledilen ve istifa eden önceki Yönetim Kurulu'nun sorumluluklarını yerine getirmemesi sebebiyle şirket envanterinin, resmi belgelerin ve arşivinin devir tesliminin gerekli şekilde yapılamadığını, yeni yönetim tarafından şirket kayıtlarının toparlanması, arşivin düzenlenmesi ve eksikliklerin tespitinin zaman aldığını belirtilmektedir. Envanterde tespit edilen eksiklikler ile ilgili olarak 02/12/2020 tarihli tutanak tutulduğu, gerekli hukuki işlemlerin başlatılması için Yönetim Kurulu'na sevkinin sağlandığı ifade edilmektedir.

BULGU 3: Vadesinde Tahsil Edilemeyen Alacaklar İçin Yılsonda Faiz Tahakkuk Ettirilmemesi

Şirketin “120 Alıcılar” hesabında kayıtlı bulunan alacaklardan tahsilatı süresi içinde yapılamayanlara gecikme faizi tahakkuk ettirilmediği, sadece asıl alacağın kayıtlarda bulunduğu tespit edilmiştir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun “Ticari İşlerde Faiz” başlıklı 8'inci maddesi uyarınca ticari işlerde sözleşmenin tarafları, gecikme faizi alınmasını ve uygulanacak faiz oranını sözleşmede serbestçe belirleyebilirler. Taraflar, sözleşmede temerrüt faizi oranını belirlememişlerse, 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun'un 2'nci maddesinin ilk fıkrasına göre; temerrüde düşen borçlu, geçmiş günler için 1'inci maddede belirlenen kanuni faiz orana göre temerrüt faizi ödemeye mecburdur. Bununla birlikte, 3095 sayılı Kanun, bazı şartlarda daha yüksek orandan temerrüt faizi talep edilebilmesine imkân tanımaktadır. Mezkûr Kanun'un 2'nci maddesine göre, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın önceki yılın 31 Aralık günü kısa vadeli avanslar için uyguladığı faiz oranı, 1'inci maddeyle belirlenen orandan fazla ise, bu oran üzerinden gecikme faizin hesaplanması gerekmektedir.

Hesaplanan gecikme faiz tutarlarının tahakkuk ettirilerek muhasebe sistemine kaydedilmesi gerekmektedir. 26.12.1992 tarih ve 21447 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanan 1 Seri No’lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği’nin “Tekdüzen Hesap Çerçevesi, Hesap Planı ve Hesap Planı Açıklamaları” başlıklı (c) bendinde, işletmelerin faaliyet alanı kapsamındaki işlerden kaynaklanan temerrüt faizi gelirlerinin "649 Faaliyetlerle İlgili Diğer Olağan Gelir ve Karlar" hesabında kaydedilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Karşılık hesap olarak da, asıl alacağın takip edildiği “120 Alıcılar” hesabının borçlandırılması gerekmektedir.

Tekdüzen muhasebe sistemimiz tahakkuk esasına dayanmaktadır. Tahakkuk esasında işlemler ve olaylar, nakit akımlarının ne zaman olduğuna bakılmaksızın, ortaya çıktıklarında kaydedilmesi gerekmektedir. Sözleşme hükümlerinin zamanında yerine getirilmemesine bağlı olarak ortaya çıkan ve şirket açısından sözleşmeye bağlı bir alacak haline gelen gecikme faizi tutarlarının asıl alacak gibi nakit akışına bağlı olmaksızın muhasebe kayıtlarına alınması gerekmektedir.

Sonuç olarak, temerrüde düşmüş alacaklar için sözleşme hükümleri temelinde gecikme faiz oranının belirlenmesi ve hesaplanan temerrüt faiz tutarlarının da tahakkuk esaslı muhasebe sisteminin gereği olarak muhasebe kayıtlarına aktarılması gerekmektedir.

Her ne kadar Şirket yetkilileri, sözleşmelerde kesin vade belirlendiğinden vade sonu itibariyle temerrüde düşüldüğü, bu tarihten başlamak üzere temerrüt faizinin hesaplanarak alacakların gecikme faiziyle birlikte tahsil edildiğini belirtse de, muhasebe sistemimiz tahakkuk esasına dayanmaktadır. Tahakkuk esasında işlemler ve olaylar, nakit akımlarının ne zaman olduğuna bakılmaksızın, ortaya çıktıklarında kaydedilmesi gerekmektedir. Ticari alacakların vadesinde tahsil edilmemesine bağlı olarak ortaya çıkan gecikme faizlerinin, tahakkuk ettirilerek muhasebe kayıtlarına alınması ve yılsonunda mali tablolarda yer alması gerekmektedir.

Diğer taraftan, bir ferî alacak olan gecikme faizi tutarlarının tahakkuk ettirilerek muhasebe sisteminde kayıt altına alınması hem mali şeffaflık hem de hesap verme sorumluluğu açısından önem arz etmektedir.

BULGU 4: Tahsili Şüpheli Hale Gelen Alacakların Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabına Aktarılmaması

Şirketin “120 Alıcılar” ve “136 Diğer Çeşitli Alacaklar” hesabında takip edilen alacaklarından tahsili şüpheli hale gelenlerin “128 Şüpheli Ticari Alacaklar” hesabı ile "138 Şüpheli Diğer Alacaklar" hesabına aktarılmadığı tespit edilmiştir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun “Defter tutma yükümlülüğü” başlıklı 64'üncü maddesinde, her tacirin ticari defterlerini işletmenin faaliyetleri ve finansal durumu hakkında fikir verebilecek şekilde tutmak ve bu amaçla defterlerinde, ticari işlemleriyle ticari işletmesinin iktisadi ve mali durumunu, borç ve alacak ilişkilerini açıkça görülebilir bir şekilde ortaya koymak zorunda olduğu; böylece işletme faaliyetlerinin oluşumu ve gelişmesinin bu defterlerden izlenebileceği belirtilmiştir. Ancak, Kanun'un defter tutma, envanter, mali tabloların düzenlenmesi, saklama ve ibraz hükümlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanunu (VUK) ile diğer vergi kanunlarının aynı hususları düzenleyen hükümlerinin uygulanmasına engel teşkil etmeyeceği de hüküm altına alınmıştır.

26.12.1992 tarih ve 21447 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 1 Seri No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nin “Tekdüzen Hesap Çerçevesi, Hesap Planı ve Hesap Planı Açıklamaları” başlıklı (c) bendinde, ödeme süresi geçmiş bu nedenle vadesi bir kaç defa uzatılmış veya protesto edilmiş, yazı ile birden fazla istenmiş ya da dava veya icra safhasına aktarılmış senetli ve senetsiz alacaklar şüpheli alacak olarak tanımlanmıştır. Tahsili şüpheli hale gelmiş olan bu alacakların ilgili hesapların alacağı karşılığında, “128 Şüpheli Ticari Alacaklar” veya "138 Şüpheli Diğer Alacaklar" hesabına borç yazılarak normal alacaklardan çıkarılması ve şüpheli hale geldiği tarih itibariyle de muhasebenin temel ilkelerinden olan ihtiyatlılık ilkesi gereği karşılık ayrılması gerekmektedir.

Yukarıda yapılan açıklamalar doğrultusunda, Şirket muhasebe kayıtlarında yer alan ödeme süresi geçmiş, protesto edilmiş veya yazı ile birden fazla istenmiş, detayı tabloda gösterilen alacaklar mevcut olmasına rağmen, bu alacakların “128 Şüpheli Ticari Alacaklar” hesabı ile “138 Şüpheli Diğer Alacaklar” hesabına alınmadığı görülmektedir.

Tablo 5: Tahsili Şüpheli Hale Gelen Alacaklar Tablosu

Hesap Kodu	Borç Bakiye
120.21	467.700,65
120.13	148.924,75
136.01.08	6.610.685,40
136.01.06	246.700,06

Rapor cevabında tarafımıza ek olarak sunulan 11.05.2022 tarih ve 571 no'lu mahsup işlem fişi ile bulguda belirtilen hususlara ilişkin düzeltme kayıtlarının Şirket tarafından gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, 2021 mali yılı sona erdikten sonra gerçekleştirilen düzeltme kayıtlarının, 2021 yılı bilançosundaki hataya etkisi bulunmamaktadır.

Sonuç olarak, “128 Şüpheli Ticari Alacaklar” hesabı ile “138 Şüpheli Diğer Alacaklar” hesabının tabloda detayı gösterildiği üzere toplamda olması gerekenden 7.474.010,86 TL eksik, “120 Alıcılar” hesabı ile “136 Diğer Çeşitli Alacaklar” hesabının ise toplamda bu tutarda fazla olması 2021 yılı mali tablolarında hataya sebebiyet vermiştir.

BULGU 5: Müteselsil Sorumluluk Gereği Açılan Davalar Neticesinde İcra Dairesine Yatırılan Teminatların Giderleştirilerek Kayıtlara Alınması

Şirket icra dosyaların durdurulması amacıyla icra dairelerine 2021 yılı içinde ihtirazı kayıtlarla toplamda 3.377.121,25 TL teminat yatırmış olup, yatırılan teminatın "136 Diğer Çeşitli Alacaklar" hesabına alınarak izlenmesi gerekirken ilgili tutarın giderleştirilerek kayıtlara alındığı tespit edilmiştir.

Şirket, yirmi ayrı parselde bulunan imarlı taşınmazlarının üzerine konut, sosyal tesis ve ticari alanların yapılması için yüklenici(ortak girişim) ile 12.10.2005 tarihinde arsa payı karşılığı bina yapımı işi için Ankara 41. Noterliğinin 48797 yevmiye numaralı düzenleme şeklindeki “Arsa Payı Karşılığı Bina Yapım Ve Satış Vaadi” sözleşmesini imzalamıştır. Sonrasında “sözleşme devri” ve “sözleşme hisse devri” gibi işlemlerle sözleşmenin yüklenicilerinde değişiklikler meydana geldiği anlaşılmaktadır.

Taraflar arasındaki imzalanan, sonrasında noter kanalıyla devri yapılan sözleşmenin 3.3 maddesinde, “satış dönemlerine ve satışa sunulacak bağımsız bölümlerin özellik ve sayısına

İşveren Şirketin(PORTAŞ A.Ş.) onayını almak şartıyla, yüklenicinin kendisinin karar vereceği” belirtilmektedir. Bu anlamda yükleniciler, Şirketin onayını alındıktan sonra üçüncü kişilerle taşınmaz satış vaadi sözleşmesi imzalayarak kendilerine bırakılan bağımsız bölümlerin satışını gerçekleştirmiştir. Şirket bu satışlarda taraf olmamış, üçüncü kişiler doğrudan ücret ödemesini sözleşmenin tarafı olan yüklenicilere gerçekleştirmiştir.

Üçüncü kişilerle, yüklenicilerin yaptığı sözleşmelerde taşınmazın teslim edilmesi için bir süre belirlendiği, sözleşmede belirtilen sürelerde teslimatın gerçekleşmemesi durumunda aylık cezai ödemelerin yapılacağı belirtilmiştir. Yükleniciler, sözleşmede belirtilen süre içerisinde gayrimenkul teslimini gerçekleştiremediğinden, üçüncü kişiler hem yükleniciler hem de Şirket aleyhine dava açarak, sözleşmede belirtilen cezai şartın yerine getirilmesini istemiştir. Çıkan bazı mahkeme ilamlarında, Şirket cezai şartın ödenmesinden müteselsil sorumlu tutulmuştur. Aleyhe çıkan bu ilamları Şirket istinafa götürmüş, ilam hükmünün istinaf incelemesi sonuna kadar geri bırakılması içinde icra dairesine teminat yatırmak zorunda kalmıştır. 2021 yılı içinde icra dairelerine farklı dosyalar için yatırılan teminat tutarları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Şirket icra dairesine yatırdığı teminat tutarlarını giderleştirerek muhasebe kayıtlarına almıştır, müteselsil sorumluluk gereği yatırılan teminatların hem yargı yolunun tamamlanarak kararın kesinleşmesi bakımından hemde ödenen teminatın karşı tarafa rücu edilmesi açısından yatırılan teminatların bilanço hesaplarında izlenmesi gerekmektedir. Dolayısıyla, çeşitli tarihlerde icra dairesine yatırılan 3.377.121,25 TL tutarındaki teminatın "136 Diğer Çeşitli Alacaklar" hesabına alınarak izlenmesi, istinaf sonucunun beklenmesi, sonrasında gerekiyorsa temyiz başvurusunun yapılması gerekmektedir. Kararın Şirket aleyhine kesinleşmesi durumunda, müteselsil sorumluluk gereği ödenen tutarın yükleniciye rücu edilmesi için gerekli davalar açılmalıdır.

Tablo 6: Şirket Tarafından İcra Dairesine Yatırılan Teminatlar

1	2017/22149 E.Sayılı Dosya İcrasının Durdurulması İçin Yatırılan Teminat	687.549,90
2	2017/22152 E.Sayılı Dosya İcrasının Durdurulması İçin Yatırılan Teminat	677.901,96
3	2017/22150 E.Sayılı Dosya İcrasının Durdurulması İçin Yatırılan Teminat	655.699,43
4	2017/22151 E.Sayılı Dosya İcrasının Durdurulması İçin Yatırılan Teminat	668.237,05
5	2017/22148 E.Sayılı Dosya İcrasının Durdurulması İçin Yatırılan Teminat	690.732,94
	Toplam	3.377.121,25

Şirket yetkilileri, icra dairelerine yatırılan teminat tutarlarının ihtirazi kayıtla ödenip, yükleniciye fatura edildiğini fakat yüklenici tarafından noter aracılığıyla Şirkete tekrar iade edildiğini belirtmektedir. Yatırılan teminatların hangi hesaba alınarak muhasebeleştirilmesi konusunda tereddüt olduğu, gider olarak kayıtlara alınan teminat bedelleri ile ilgili olarak gerekli düzeltme kayıtlarının gerçekleştirildiği ifade edilmektedir.

Rapor cevaplarında ek olarak sunulan 20.05.2022 tarih ve 610 no'lu mahsup fişi ile bulguda belirtilen hususlara ilişkin düzeltme kayıtlarının Şirket tarafından gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, 2021 mali yılı sona erdikten sonra gerçekleştirilen düzeltme kayıtlarının, 2021 yılı bilançosundaki hataya etkisi bulunmamaktadır.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Mülkiyet Devri Gerçekleştirilen Taşınmaz İçin Verilen Teminatın İade Alınmaması

Şirket tarafından 2015 yılında Ankara Büyükşehir Belediyesinden bir adet taşınmaz satın alındığı, bu taşınmaza ilişkin ileride kesinleşecek proje ortak gideri için 1.783.000,00 TL tutarında teminat mektubu verildiği, daha sonra söz konusu taşınmazın %21,35'lük kısmının BELKA AŞ'ye devredilmesine rağmen, devredilen kısma ilişkin teminat mektubunun geri alınmadığı tespit edilmiştir.

Şirketin 04.12.2015 tarih ve 711 sayılı Yönetim Kurulu Karında;

“1) Yönetim Kurulunun 13.11.2015 tarih ve 706 sayılı kararına istinaden Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından 05.11.2015 tarihinde ihalesi yapılan Ankara İli, Çankaya İlçesi, Dikmen Mahallesi 29255/3, 29266/1, 29356/2(eski 29271/2), 29272/1, 29410/1 nolu parseller için Ortak Girişim olarak teklif verilmiş olup 6 adet taşınmazın toptan mülkiyet satış işi 544.500.000,00 TL bedel ile Ortak Girişim uhdesinde kaldığı ve tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde ihale bedelinin ödenmesi gerektiği 20.11.2015 tarih ve 6565 sayılı Yazı İşleri ve Kararlar Dairesi Başkanlığı'nın yazısından anlaşılmıştır.

Ankara İli, Çankaya İlçesi, Dikmen Mahallesi 29356 ada 2 parselde (eski 29271/2); %60 oranında hissemiz (ABB PORTAŞ AŞ %60, BELKA AŞ %39, H... Ç... %1) bulunmakta olup 29356 ada 2 parsel de ihale bedeli olan 103.523.902,50 TL'nin hissemize

düşen 62.114.341,50 TL'nin ödenmesine Yönetim Kurulunun 24.11.2015 tarih ve 710 sayısı ile karar verilmiştir.

Ancak, Yönetim Kurulunun 16.04.2015 tarih ve 689 sayılı Ankara Golfkent Projesinde T..... A.Ş ile yapılan sözleşmenin ilgili maddesi gereği Yüklenicinin taksitlerini zamanında ödememesi nedeniyle; Şirketimize ait %60 hissenin %21,3573 ünü ihale bedeli üzerinden (7.394,9651 m2 x2.989,86 TL/m2 = 22.109.910,43 TL bedelli) diğer hissedarımız Ankara Büyükşehir Belediyesi şirketlerinden BELKA AŞ ye devredilmesine,” denilmektedir.

Şirketin Yönetim Kurulu Kararı üzerinde ilgili taşınmaz hissesinin %21,35’lik kısmı 22.109.910,00 TL bedelle BELKA AŞ devredilmiştir. Yapılan devir işlemiyle birlikte, Şirket tarafından yatırılan teminatın devredilen kısma karşılık gelen tutarının iade alınması gerekirken, bu işlemin gerçekleştirilmediği mülkiyeti kendisinde olmayan kısma ilişkin Şirket teminatının bulunduğu görülmektedir.

Şirket yetkilileri, 2015 yılında yapılan işlemin düzeltilmesi için Ankara Büyükşehir Belediyesine yazı yazılarak Şirket payına karşılık gelen teminatın tutulmasını, geri kalan kısmın Şirkete iade edilmesinin istendiğini, ilgili yazı üzerine Belediye tarafından gönderilen yazıda Dikmen Vadisi Son Etap KDGA dahilindeki bütün parsellerin emsale esas toplam inşaat alanlarına oranı üzerinden 2022 yılı için belirlenen rekreasyon katılım bedeli metrekare birim fiyatı ile (350,43 TL - KDV dahil) 29356 ada 2 parsele ait toplam inşaat alanı (113.355 m²) oranına karşılık gelen 39.722.992,65-TL rekreasyon katılım bedeli hesaplandığını, bu kapsamda güncel olarak hesaplanan 39.722.992,65-TL rekreasyon katılım bedelinin Şirket payına düşen miktarının 15.350.036,90-TL olduğunu belirtmektedir.

Ankara Büyükşehir Belediyesinden gelen son hesaplama doğrultusunda, eski teminat mebutunun alınarak, yerine Şirket payına düşen kısım için yeni teminat mektubu verilmesi yönünde işlem tesis edileceği ifade edilmektedir.

BULGU 2: Belirli Tutarın Üzerindeki Ödemelerde Bankacılık Sisteminin Kullanılmaması

Şirketin 7.000,00 TL’yi aşan tutardaki her türlü tahsilat ve ödemelerini aracı finansal kurumlar aracılığıyla gerçekleştirilmesi gerekirken, belirtilen tutarın üzerinde ödemelerin finansal sistem kullanılmadan doğrudan personele verilen avanslarla gerçekleştirildiği görülmektedir.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun mükerrer 257'nci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendiyle Maliye ve Hazine Bakanlığı mükelleflere muameleleri ile ilgili tahsilat ve ödemelerini bankalar, benzeri finans kurumları veya posta idarelerince düzenlenen belgelerle tevsik etme zorunluluğunu getirmektedir. Bu zorunluluğun kapsamı ve uygulamaya ilişkin usul ve esaslar ilgili Bakanlık tarafından belirlenmiştir.

24.12.2015 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 459 sıra No'lu VUK Genel Tebliği ile teşvik kapsamında olanlar belirlenmiştir. Tebliğe göre, Vergi Usul Kanunu'nun 232'nci maddesinin birinci fıkrası kapsamında fatura almak zorunda olan birinci ve ikinci sınıf tüccarların tevsik zorunluluğu kapsamında oldukları belirtilmiştir. PORTAŞ A.Ş. birinci sınıf tüccar sınıfında olduğundan tebliğin kapsamı içinde yer almaktadır.

459 sıra No.lu VUK Genel Tebliği ile ayrıca 31.12.2015 tarihinde kadar 8.000,00 TL olarak uygulanan tahsilat ve ödemelerinin tevsik sınırı 01.01.2016 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere ile 7.000,00 TL olarak belirlenmiştir.

459 sıra no.lu VUK Genel Tebliği'nin 4.2 bölümünde tevsik zorunluluğu kapsamında olmayan tahsilat ve ödemeler tek başlıkta toplanmıştır. Buna göre; 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda yer alan merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile bunlara ait döner sermaye işletmelerinin işlemlerine konu tahsilat ve ödemelerin, Sermaye Piyasası Kanununda tanımlanan sermaye piyasası aracı kurumlarında yapılan işlemlere konu tahsilat ve ödemelerin, Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında Kararda tanımlanan yetkili döviz müesseselerinin yapacakları döviz alım satım işlemlerine ilişkin tahsilat ve ödemelerin, Tapu sicil müdürlüklerinde gerçekleştirilen işlemler karşılığında yapılan tahsilat ve ödemelerin, Noterlerde gerçekleştirilen işlemler karşılığında yapılan tahsilat ve ödemelerin ve son olarak 5018 sayılı Kanun'da yer alan merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri, il özel idareleri, belediyeler ile bunların teşkil ettikleri birlikler, kanunla kurulan diğer kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına ait veya tabi olan veyahut bunlar tarafından kurulan ve işletilen müesseseler ile döner sermayeli kuruluşlar veya bunlara ait veya tabi diğer müesseseler tarafından yapılan ihale işlemlerine ilişkin yatırılması gereken teminat tutarlarına ilişkin tahsilat ve ödemelerin aracı finansal kurumlar kanalıyla yapılması zorunluluğu bulunmamaktadır.

Tevsik zorunluluğu kapsamında olanların, kendi aralarında ve tevsik zorunluluğu kapsamında olmayanlarla yapacakları, 7.000,00 TL'yi aşan tutardaki her türlü tahsilat ve ödemeleri aracı finansal kurumlar kanalıyla yapmaları ve bu tahsilat ve ödemeleri söz konusu kurumlarca düzenlenen belgeler ile tevsik etmeleri zorunludur. Şirket tarafından Tebliğ'de belirtilen tutarların üzerinde ve istisna kapsamında sayılan işlemler haricinde ödemelerin

finansal sistem kullanılmadan doğrudan personele verilen avanslarla gerçekleştirildiği görülmektedir.

Şirket yetkilileri, çeşitli zaruri nedenlerden ve şirket işlerindeki aciliyetten dolayı belirli sayıdaki ödemenin personele verilen avanslarla yapıldığını, bundan sonraki işlemlerde ilgili yönetmelikte belirtilen şartlar dışında 7.000,00 TL'nin üzerindeki tahsilat ve ödemelerin finansal sistem kullanılmadan yapılmayacağını belirtmektedir.

BULGU 3: 4734 sayılı Kanun'unda Düzenlenen İstisna Kapsamına Girmeyen Bazı İşlerin Bu Kapsamda Gerçekleştirilmesi

Şirket tarafından gerçekleştirilen giderlere ilişkin evraklarının incelenmesi sonucunda; “Parlamenteler golf life projesinde kullanılmak üzere 25 adet konteyner (prefabrik yapı) mal alım işi” ile “Beypazarı İlçesi Sekli mevkiinde kurulacak olan asfalt plent tesisi için prefabrik şantiye ofis binası ve güvenlik kulübesi mal alımı işinin” temel ihale usulleri yerine 4734 sayılı Kanun’un 3’üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi uyarınca istisna kapsamında gerçekleştirildiği tespit edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 2’nci maddesinde, belediyelerin doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip buldukları her çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketler Kanun kapsamına alınmıştır. Kanun’un 3’üncü maddesinde istisna olan alımlar belirlenmiş, maddenin birinci fıkrasının (g) bendinde belediye şirketlerinin de içinde bulunduğu kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketler için özel düzenleme yapılmıştır. Söz konusu maddede, madde kapsamındakilerin ticarî ve sınaî faaliyetleri çerçevesinde; doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçlarının temini için belli parasal sınırlar dâhilinde yapacakları mal veya hizmet alımları ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç Kanun’dan istisna edilmiştir.

Bu madde kapsamındaki mal ve hizmetlerin neleri kapsadığına, mezkûr Kanun’un Geçici 4’üncü maddesi uyarınca ilgili kuruluşların talebi üzerine Kamu İhale Kurumu tarafından karar verilmektedir. Şirket tarafından çeşitli tarihlerde Kamu İhale Kurumuna bu kapsamda başvurular yapılmış ve hangi alımların istisna kapsamında olduğuna ilişkin belirlemenin yapılması talep edilmiştir. 19.08.2020 tarih ve 2020/DK.D-252 sayılı Kararı’nda “Taş Ocağı İşletmesine Yönelik Şantiye İçerisinde Kalacak Personele Yönelik Konteyner ve Prefabrik Yapıların Alımına” yönelik Şirket tarafından yapılan istisna talebi, Kurul tarafından

kabul edilmemiştir. Kararın gerekçesinde, konteyner ve prefabrik yapıların üretimle doğrudan ilişkisi olmayan genel nitelikte mal alımı olduğu belirtilmiştir.

Kamu İhale Kurul Kararına rağmen, Şirket tarafından benzer nitelikteki 2021/337361 ihale kayıt numaralı “Beypazarı İlçesi Sekli mevkiinde kurulacak olan asfalt plent tesisi için prefabrik şantiye ofis binası ve güvenlik kulübesi mal alımı işi” ile 2121/743666 ihale kayıt numaralı “Parlamente ler golf life projesinde kullanılmak üzere 25 adet konteyner (prefabrik yapı) mal alım işinin” 4734 sayılı Kanun’un 3 maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi uyarınca istisna kapsamında gerçekleştirilmesi mevzuata uygun bulunmamaktadır.

Şirket yetkilileri, Kamu İhale Kurulu’nun 07.05.2020 tarihli ve 2020/DK. D-115 sayılı kararının 21’nci maddesiyle “Çelik ve Prefabrik Yapı Malzemeleri” alımı için Şirket tarafından yapılan istisna talebinin kabul edildiğini, fakat 19.08.2020 tarih ve 2020/DK. D-252 sayılı Kararı’nda “Taş Ocağı İşletmesine Yönelik Şantiye İçerisinde Kalacak Personele Yönelik Konteyner ve Prefabrik Yapıların Alımına” yönelik yine Şirket tarafından yapılan istisna talebinin ise ticari faaliyet şartını gerekçe göstererek kabul edilmediğini belirtmektedir. Şirketin iki ayrı biriminin farklı tarihlerde yaptığı başvuru neticesinde benzer işlemlerle ilgili yakın tarihte verilmiş iki farklı kararın bulunmasının, hangi kararın uygulanması gerektiğine dair şubeler arasında karışıklığa sebep olduğu, bundan sonraki uygulamalarda yeknesaklığın sağlanması amacıyla Kamu İhale Kurulu’nun son tarihli Kararı dahilinde işlem tesis edileceği ifade edilmektedir.

BULGU 4: Kamu İhale Kanunu'ndaki İstisna Hükmüne Dayanılarak Yapılan Alımlarda Üst Limitinin Aşılması

Şirket tarafından Kamu İhale Kanunu’nun 3’üncü maddesinin “g” bendine dayanılarak gerçekleştirilen "İş Makineleri Ekip ve Ekipmanlarının Kiralanması" hizmet alımlarında, 2021 yılı için belirlenen üst limitin aşıldığı tespit edilmiştir.

4734 sayılı Kanun’un 3’üncü maddesinin (g) bendinde belediye şirketlerinin ticarî ve sınaî faaliyetleri kapsamında; doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçlarının temini için yapacakları, yaklaşık maliyeti ve sözleşme bedeli 2021 yılı için 18.619.202,00 TL’yi aşmayan mal veya hizmet alımları ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç Kamu İhale Kanunu’nun kapsamı dışında tutulmuştur.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin 4.3.3 üncü maddesinde belirtildiği üzere, şirketlerin yıllık planlama yapılabilen mal ve hizmet alımlarına ilişkin değerlendirmelerde, bu mal ve hizmetlerin yıllık toplam yaklaşık maliyeti dikkate alınacaktır. Dolayısıyla planlanabilen yıllık ihtiyaçların istisna kapsamında gerçekleştirilebilmesi amacıyla kısımlara ayrılması ve yaklaşık maliyetin bu şekilde hesaplanması mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Şirketin, Ankara'nın muhtelif ilçelerinde bsk asfalt kaplama yapım işi kapsamında asfalt kazıma hizmeti iş ve işlemlerine ilişkin iş makinaları ekip ve ekipmanlarının kiralanması hizmet alımı işini, detayı tabloda görüleceği üzere üç kısma bölerek istisna kapsamında ihale ettiği görülmüştür.

Tablo 7:İstisna Sınırının Altında Kalmak Amacıyla Kısımlara Bölünerek Yapılan İşler

Sıra No	İşin Konusu	İhale Tarihi	Yaklaşık Maliyet	İşin Bedeli (TL) (KDV Hariç)	İhale Kayıt No
1	Ankara'nın Muhtelif İlçelerinde Bsk Asfalt Kaplama Yapım İşi Kapsamında 1. Bölge Asfalt Kazıma Hizmeti İş ve İşlemlerine İlişkin İş Makinaları Ekip ve Ekipmanlarının Kiralanması Hizmet Alımı İşİ	8.04.2021	17.704.951,33	7.625.077,20	2021/209805
2	Ankara'nın Muhtelif İlçelerinde Bsk Asfalt Kaplama Yapım İşi Kapsamında 2. Bölge Asfalt Kazıma Hizmeti İş ve İşlemlerine İlişkin İş Makinaları Ekip ve Ekipmanlarının Kiralanması Hizmet Alımı İşİ	8.04.2021	15.612.803,80	6.658.680,60	2021/209808
3	Ankara'nın Muhtelif İlçelerinde Bsk Asfalt Kaplama Yapım İşi Kapsamında 3. Bölge Asfalt Kazıma Hizmeti İş ve İşlemlerine İlişkin İş Makinaları Ekip ve Ekipmanlarının Kiralanması Hizmet Alımı İşİ	8.04.2021	13.505.885,60	5.729.560,20	2021/209817
TOPLAM			46.823.640,73	20.013.318,00	

Tabloda görüleceği üzere aynı tarihte farklı ihale kayıt numaraları ile yapılan ihalelerin toplam yaklaşık maliyeti 46.823,640,73 TL'dir ve 2021 yılı için belirlenen istisna sınırını aşmaktadır. Şirket tarafından planlanarak 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında açık ihale şeklinde gerçekleştirilmesi gereken alımların kısımlara bölünerek istisna hükmü çerçevesinde gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır. Yukarıda açıklandığı üzere, söz konusu uygulama kanuna aykırılık teşkil etmektedir.

Şirket yetkililerince bulgumuza verilen cevapta, bahse konu işin, bölgelerin fiziksel özellikleri ve iklim yapısındaki farklılıklar nedeniyle farklı çalışma koşulları ve çalışma süresi gerektirmesi ve rekabetin arttırılması nedeniyle üç bölgeye ayrıldığı, yapılan ihalelere 20 firmanın davet edildiği, rekabet şartlarının sağlanması için azami özenin gösterildiği, işlerin yüksek kırım oranıyla ihale edildiği ve bulguda değinilen hususlara yapılacak ihalelerde daha fazla dikkat ve özen gösterileceği belirtilmiştir.

İhale kanunumuzda esasen temel ihale usulü açık ihale usulüdür. İstisna kapsamında alım yapılabilmesi ancak mevzuatta öngörülen şartların gerçekleşmesi halinde mümkündür.

Bulgu konusu edilen hizmet alımlarının tamamında asfalt kazıma işi için iş makineleri ekip ve ekipmanları kiralanmıştır. Söz konusu hizmet alımları, yaklaşık maliyetleri önceden hesaplanmış ve ihale tarihleri, sözleşmelerinde öngörülen iş süreleri, sözleşme tarihleri ve yüklenicileri birebir aynı olan işlerdir. Netice olarak istisna kapsamında yapılan alımların konusu, süresi, yaklaşık maliyetleri bellidir ve yaklaşık maliyetleri toplamı 2021 yılı için belirlenmiş sınırı aşmaktadır. Bu durumda bulguda açıklandığı üzere gerekli planlamanın yapılması ve ihalenin istisna hükmü kapsamında değil temel ihale usulü olan açık ihale usulü ile gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Bununla birlikte hizmet alımlarının, bölgelerin fiziksel özellikleri ve iklim yapısındaki farklılıklar veya rekabetin arttırılması gibi amaçlarla bölgelere ayrılarak yaptırılmasının daha avantajlı olacağı görülüyorsa ihale sürecinde gerekli işlemler yapılarak açık ihalenin kısmı teklife açılması ve yine işin üç bölgeye ayrılması suretiyle ihale edilmesi de mümkündür.

Sonuç olarak şirket yetkililerince yapılacak mal veya hizmet alımlarında bulgumuzda açıklanan hususlara dikkat edilmesi önem arz etmektedir.

BULGU 5: Yükümlülüklerin Zamanında Yerine Getirilmemesi Nedeniyle Yüksek Miktarda Gecikme Cezası ve İdari Para Cezası Ödenmesi

Şirket tarafından ödemelerin vade tarihinden sonra yapılması, bildirimlerin süresi içinde verilmemesi gibi nedenlerle çeşitli kurumlara gecikme zammı ve idari para cezası ödemelerinin gerçekleştirildiği tespit edilmiştir.

Şirket 2021 mali yılı içinde;

- Vergi beyannamelerinin yasal süresinden sonra verilmesi,
- Tahakkuk eden vergilerin vade tarihinden sonra ödenmesi,
- Sosyal Güvenlik Kurumu'na yapılacak bildirimlerin yasal süresinden sonra verilmesi,
- Sosyal Güvenlik Kurumu'nca düzenlenen cezaların vade tarihinden sonra ödenmesi,
- Asfalt şantiyelerindeki işlerden dolayı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Ankara Su ve Kanalizasyon İdaresi'ne idari para cezaları ödenmesi,
- Şirket araçları üzerine düzenlenen trafik cezalarının ödenmesi, gibi nedenlerle toplamda 500.000,00 TL civarında gecikme zammı ve idari para cezası ödemesi gerçekleştirmiştir.

Şirketler, kar amacı ile kurulmuş olan ticari yapılar olup tüzel kişiliğe sahiptirler. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri gereğince kurulan şirketler, Kanun'un 16'ncı maddesine göre tacir niteliğini haiz olup Kanun'un 18'inci maddesinin (2) numaralı fıkrası gereğince de ticarete ilişkin tüm faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmek zorundadırlar. Dolayısıyla şirket menfaatlerinin korunması zorunluluğu bulunmaktadır.

İdari para cezasına sebebiyet verilmesi ve yükümlülüklerin zamanında yerine getirilmemesi şirketin ilave mali yük altına girmesine neden olmaktadır. Şirketin benzer cezai işlemlere muhatap olmaması için gerekli özenin gösterilmesi gerekmektedir. Bu kapsamdaki yönetsel ve mali kontrollerin oluşturulması ve etkinliğinin izlenmesi şirket yönetiminin görev ve sorumluluğundadır.

Şirket yetkilileri, pandemi koşullarının yarattığı olumsuz koşullar sebebiyle Şirket'in yükümlülüklerini zamanında yerine getiremediğini, bu konuda muhasebe ve insan kaynakları personelin uyarıldığını ve normalleşme süreciyle birlikte yaşanan problemlerin ortadan kalktığını belirtmektedir. Ayrıca, trafik cezalarının ilgili personele rucu edilerek tahsil edildiğini, Şirket şantiyeleri içinde all-risk sigortası yaptırılarak gerekli gözlem ve incelemenin yapılacağını ifade etmektedir.

Pandemi koşullarının mali sorumlulukların zamanında yerine getirilmemesine gerekçe olması mümkün değildir. Her ne kadar pandemi nedeniyle kamu ve özel sektörde çalışma düzeninde sıkıntılar meydana gelmişse de, Şirket'e gecikme faizi veya idari para cezası gibi ek mali külfet getirecek durumların oluşmaması için gerekli yönetsel ve mali kontrollerin Şirket bünyesinde kurulması gerekirdi.

Rapor cevabında ek olarak sunulan 23.05.2022 tarih ve 1047 nolu mahsup işlem fişiyile Şirket tarafından ödenen trafik cezalarının sorumlulardan tahsil edildiği anlaşılmaktadır.

BULGU 6: Açık İhale ile Yapılması Gereken İşlerin Doğrudan Temin Yöntemiyle Kısımlara Bölünerek Yapılması

Şirket tarafından yapılan bazı hizmet alımlarının tek seferde ihale yoluyla temin edilmeyip, doğrudan temin yöntemiyle kısımlara bölünmek suretiyle gerçekleştirildiği görülmektedir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Temel İlkeler" başlıklı 5'inci maddesinde, İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi,

güvenirliliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur. Ayrıca, eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerin kısımlara bölünemeyeceği, Kanuna göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulünün temel alınması gerektiği belirtilmektedir.

Mezkûr Kanun'un "Doğrudan Temin" başlıklı 22'nci maddesinin (d) bendi kapsamında yapılacak alımlar için parasal sınırlar öngörülmüştür. 26.01.2021 tarih ve 31376 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İhale Tebliği'ne (Tebliğ No: 2021/1) göre, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen parasal limit, Büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde bulunan idareler için 121.405,00 TL'dir.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin "4734 Sayılı Kanun'un 22'nci Maddesinin (D) Bendi Gereğince İhtiyaçların Temini" başlıklı 22.5'inci maddesinin 22.5.1.1 nolu bendinde;

"Bu bentte belirlenen parasal limitlere bağlı olarak yapılacak ihtiyaç teminlerinde, piyasada yapılan fiyat araştırması sonucunda öngörülen parasal limitin aşılabacağına tespit edilmesi halinde, ihtiyacın Kanunun ilgili hükümlerine göre ihale yoluyla temin edilmesi gerekmektedir." denilmektedir.

Ayrıca, 4734 sayılı Kanun'un 19 uncu maddesine göre açık ihale usulü ile temini gereken ihtiyacın, Kanunun 22'nci maddesinin (d) bendi için öngörülen parasal sınırların altında kalacak şekilde, adet bazında veya aynı ihale konusu içinde yer alabilecek nitelikteki mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin, kalemlere veya gruplara bölünmek suretiyle aynı Kanunun 22'nci maddesinin (d) bendine göre temini, 4734 sayılı Kanunun temel ilkelerine aykırılık teşkil ettiğinden, bu yönde uygulamaların sorumluluk doğuracağına Kamu İhale Genel Tebliği'nde dikkat çekilmiştir.

Aşağıdaki tabloda detayları belirtildiği üzere, doğrudan temin yöntemi kullanılarak yapılan bazı hizmet alımlarının, 121.405,00 TL olarak belirlenen parasal sınırın altında kalacak şekilde kısımlara bölünerek gerçekleştirildiği görülmektedir.

Tablo 8: Doğrudan Temin Sınırının Altında Kalmak Amacıyla Kısımlara Bölünerek Yapılan İşler

Sıra No	İşin Konusu	İhale Tarihi	İşin Bedeli (TL) (KDV Hariç)	İşin Niteliği	İlgili Müdürlük
1	Mamak Kentsel Dönüşüm Alanı Toplu Konut Açılış Organizasyonu Ses Sistemi ve İhtiyaç Duyulan Elektronik Ekipmanların Kurulumu Hizmet Alım İşİ	27.08.2021	78.485,00	Hizmet	İdari ve Mali İşler Müdürlüğü
2	Mamak Kentsel Dönüşüm Alanı Toplu Konut Açılış Organizasyonu Kapsamında İhtiyaç Duyulan Sahne ve Sahne Ekipmanlarının Temini Hizmet Alım İşİ	27.08.2021	87.460,00	Hizmet	İdari ve Mali İşler Müdürlüğü
3	Mamak Kentsel Dönüşüm Alanı Toplu Konut Açılış Organizasyonu Protokol Tribünü, Çadırı, Halk Çadırı ve Tüm Ekipmanları Kurulumu Hizmet Alım İşİ	27.08.2021	118.140,00	Hizmet	İdari ve Mali İşler Müdürlüğü

Şirket yetkilileri, sürecin aciliyeti ve işin bölünmeden ihale edilmesi durumunda fiyatın yükselmesi nedeniyle ihtiyaçların piyasa araştırılması yapılarak temin edilmek zorunda kaldığını, bundan sonraki süreçte bulguda belirtilen hususlara azami dikkat ve özenin gösterileceğini ifade etmektedir.

BULGU 7: Serbest Tüketici Durumundaki Şirketin Elektrik Enerjisi Alımını İhalesiz Gerçekleştirilmesi

Serbest tüketici durumunda olan Şirketin elektrik enerjisi ihtiyacını ihale mevzuatında belirlenen usuller yerine, elektrik dağıtım şirketiyle doğrudan sözleşme yapmak suretiyle temin ettiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 2'nci maddesi uyarınca, Kanun'a tabi idarelerin mal veya hizmet alımları ile yapım işleri bu Kanun hükümlerine göre yürütülmektedir. Aynı Kanun'un "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde, mal; "*satın alınan her türlü ihtiyaç maddeleri ile taşınır ve taşınmaz mal ve haklar*" şeklinde tanımlanmıştır.

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'na dayanılarak çıkarılan 30.05.2018 tarih ve 30436 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Elektrik Piyasası Tüketici Hizmetleri Yönetmeliği'nin "Tanımlar ve kısaltmalar" başlıklı 4'üncü maddesinde; serbest tüketici, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (EPDK) tarafından belirlenen elektrik enerjisi miktarından daha fazla tüketimde bulunması veya iletim sistemine doğrudan bağlı olması veya organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini haiz olması nedeniyle tedarikçisini seçme hakkına sahip gerçek veya tüzel kişi şeklinde tanımlanmıştır.

"Serbest Tüketici Kapsamı ve elektrik tedariki" başlıklı 6'ncı maddesinin 1'inci fıkrasının (c) bendinde; bir önceki takvim yılında serbest tüketici limitini aşan miktarda elektrik tüketilen kullanım yerinin kullanım hakkına sahip ya da kullanım hakkını edinen tüketicilerin

serbest tüketici kabul edileceği ifade edilmiştir.

“İkili anlaşma kapsamında yer alan tüketicilerin hak ve yükümlülükleri” başlıklı 39'uncu maddesinin 1'inci fıkrasında; serbest tüketicilerin, tüketim miktarı serbest tüketici limitini geçen her bir ölçüm noktası için ayrı bir tedarikçi ile ikili anlaşma yapılabileceği belirtilmiştir.

4628 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un “Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu ve Kurul Başkanlığı” başlıklı 5'inci maddesi altıncı fıkrasının (b) bendinde de, “her yılın Ocak ayının sonuna kadar serbest tüketici tanımına ilişkin limitlerdeki indirimleri belirlemek ve yeni limitleri yayımlamak” EPDK'nın görevleri arasında sayılmıştır. Bu bağlamda, serbest tüketici limiti her yıl EPDK tarafından yeniden değerlendirilmekte ve uygun görüldüğü ölçüde düşürülmektedir. Bu doğrultuda EPDK Kararı ile 2021 yılı için serbest tüketici limiti yıllık 1.200 kWh elektrik tüketimi ve üzeri olarak belirlenmiştir.

Diğer yandan, 17.06.2011 tarihli ve 2011/DK.D-105 sayılı Kamu İhale Kurulu Düzenleyici Kararı'nda, serbest tüketici olan idarelerin elektrik ihtiyaçlarını 4734 sayılı Kanun çerçevesinde mal alımı ihalesi olarak temin etmeleri gerektiği; Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü'nün 13.10.2011 tarihli ve 9 no.lu Elektronik Haberleşme Hizmeti, Elektrik Ve Doğalgaz Alımı Genelgesi'nde de, 4734 sayılı Kanun kapsamında bulunan idarelerce, serbest tüketici olmaları halinde elektrik ihtiyaçlarının ihale yolu ile temin edilmesinin esas olduğu; ancak, piyasada rekabet koşullarının oluşmaması veya 4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan limitlerin aşılması halinde söz konusu ihtiyaçların doğrudan temin yoluyla karşılanabileceği ifade edilmiştir.

İlgili mevzuat uyarınca, serbest tüketici olmaları halinde, Kanun kapsamındaki idarelerin elektrik enerjisi ihtiyaçlarını ihaleyle veya piyasa araştırmasına dayalı olarak doğrudan temin yoluyla temin etmelerinin esas olduğu açıktır.

Yapılan incelemede, Şirketin elektrik sarfiyatının 10 adet elektrik sözleşmesi için toplamda 10.212.926,00 TL olduğu, 2021 yılı için EPDK tarafından belirlenen limit dikkate alındığında, Şirketin serbest tüketici niteliğini taşıdığı, dolayısıyla elektrik enerjisi ihtiyacını 4734 sayılı Kanun'da belirtilen usullerden biriyle karşılaması gerekirken tedarikçiden doğrudan alım şeklinde karşıladığı tespit edilmiştir.

Yasal düzenleme gereğince Şirketin elektrik enerjisi ihtiyacının ihale yoluyla

karşılanması, piyasada rekabet koşullarının oluşmaması veya yıllık tüketim miktarının yukarıda belirtilen limitleri aşmaması halinde ise doğrudan temin usulünün kullanılması gerekmektedir.

Şirket yetkilileri, 2022 yılındaki enerji ihtiyacının, bir önceki takvim yılında meydana gelen elektrik enerjisi kullanım miktarı dikkate alınarak, ihale yoluyla karşılanması yoluna gidileceğini belirtmektedir.

BULGU 8: Şirket Tarafından Yapılan Belirli Tutarın Üzerindeki Ödemeler Öncesinde Borcu Yoktur Yazısı Alınmaması

Şirket bünyesinde yapılan incelemeler neticesinde, 5.000,00 TL'nin üzerinde yapılacak ödemeler öncesinde hak sahiplerine ilişkin "vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belgenin" aranması ve bu belgeye göre ödemelerin gerçekleştirilmesi gerekirken, Şirket yetkilileri tarafından ilgili belge aranmadan ödemelerin gerçekleştirildiği görülmektedir.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un "Amme alacağı ödenmeden yapılmayacak işlemler ile işlem yapanların sorumlulukları" başlıklı 22/A maddesinde, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamına giren kurumlar ile kamu tüzel kişiliğini haiz kurum ve kuruluşların (meslekî kuruluşlar ve vakıf yükseköğretim kurumları hariç) mal veya hizmet alımları ile yapım işleri nedeniyle hak sahiplerine yapacakları ödemeler öncesinde vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belgenin aranması gerektiğini, bu madde kapsamında getirilen zorunluluğa rağmen borcun olmadığına dair belgeyi aramaksızın ödeme yapanlara ve işlem tesis eden kurum ve kuruluşlara dört bin Türk lirası idari para cezası verileceği belirtilmektedir.

03.03.2020 tarih ve 31057 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan tebliğ ile Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'in Birinci Kısım, İkinci Bölümünün "V. Amme Alacağı Ödenmeden Yapılmayacak İşlemler ile İşlem Yapanların Sorumlulukları" başlıklı bölümünün 2 ve 4 numaralı alt bölümlerinde, vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belge arama zorunluluğu getirilen kurum ve kuruluşlarca yapılacak ödemelerde vadesi geçmiş borç olarak dikkate alınacak alt sınır 5.000,00 TL olarak belirlenmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 2'nci maddesinde belediyelerin doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip buldukları işletme veya kuruluşların Kamu İhale Kanunu kapsamında olduğu belirtilmektedir. Dolayısıyla belediye şirketlerinin, hak sahiplerine yapacakları 5.000,00 TL'nin üzerinde ki ödemeler

öncesinde hak sahiplerinin vadesi geçmiş borç durumlarının kontrol edilerek, ödemelerin bu şekilde gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Şirketin gider evraklarında yapılan incelemeler sonucunda, yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine aykırı olarak, 5.000,00 TL'nin üzerindeki ödemeler öncesinde hak sahiplerinin vadesi geçmiş borç durumlarının kontrol edilmeden ödemelerin gerçekleştirildiği görülmektedir.

Şirket yetkilileri, 2022 yılından itibaren hak sahiplerine yapılacak 5.000,00 TL'nin üzerindeki ödemeler öncesinde "vergi borcu yoktur" yazısının talep edildiğini, ilgili belgeye istinaden de ödemenin gerçekleştirildiğini ifade etmektedir.

BULGU 9: Envanter Defterinin Mevzuatta Belirtilen Şekilde Tutulmaması

Şirketin mali kayıt ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na göre tutulması zorunlu defterlerden birisi olan envanter defterinin Şirket tarafından tutulduğu fakat defter içeriğinde işletmenin taşınmazları, alacakları, stokları, borçları, nakit parası, maddi ve maddi olmayan duran varlıklarına ilişkin ayrıntılı bilgilere yer verilmediği görülmüştür.

6102 sayılı Kanun'un "Envanter" başlıklı 66'ncı maddesinde her tacirin ticari işletmesinin açılışında, taşınmazlarını, alacaklarını, borçlarını, nakit parasının tutarını ve diğer varlıklarını eksiksiz ve doğru bir şekilde gösteren ve varlıkları ile borçlarının değerlerini teker teker belirten bir envanter çıkaracağı ve açılıştan sonra her faaliyet döneminin sonunda da böyle bir envanter düzenleyeceği hüküm altına alınmıştır.

Anılan Kanun'un "Defter tutma yükümlülüğü" başlıklı 64'üncü maddesinde ise her tacirin, ticari defterlerini işletmenin faaliyetleri ve finansal durumu hakkında fikir verebilecek şekilde tutmak ve bu amaçla defterlerinde, ticari işlemleriyle ticari işletmesinin iktisadi ve mali durumunu, borç ve alacak ilişkilerini açıkça görülebilir bir şekilde ortaya koymak zorunda olduğu; böylece işletme faaliyetlerinin oluşumu ve gelişmesinin bu defterlerden izlenebileceği belirtilmiştir. Ancak bu Kanun'un defter tutma, envanter, mali tabloların düzenlenmesi, saklama ve ibraz hükümlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile diğer vergi kanunlarının aynı hususları düzenleyen hükümlerinin uygulanmasına engel teşkil etmeyeceği de hüküm altına alınmıştır.

Bu bağlamda, 213 sayılı Kanun'un 182'nci maddesi bilanço esasında tutulacak defterleri yevmiye defteri, defteri kebir ve envanter defteri olarak saymış ve 185'inci maddesinde ise

envanter defterinin nasıl tutulması gerektiğine ilişkin açıklamalara yer verilmiştir. Buna göre; envanter defterine işe başlama tarihinde ve müteakiben her hesap döneminin sonunda çıkarılan envanterler ve bilançoların kaydedileceği ve envanter defterinin ciltli ve sayfalarının müteselsil sıra numaralı olacağı açıkça belirtilmiştir.

Yine 213 sayılı Kanun'un 186'ncı maddesi bilanço günündeki işletmeye dahil mevcutları, alacakları ve borçları saymak, ölçmek, tartmak ve değerlemek suretiyle kesin bir şekilde ve müfredatlı olarak tespit etme işlemini envanter çıkarmak olarak tanımlamıştır.

6102 sayılı Kanun'un 188'inci maddesine göre ise envanter esas itibariyle defter üzerine çıkarılmakla birlikte, işlerinde geniş ölçüde ve çeşitli mal kullanan büyük müesseselerin envanterlerini listeler halinde tanzim edebileceğine imkan getirilmiş ve bu durumda envanter listelerinin sayfa üzerinden numaralanarak sıralanması; envanterin tanzim tarihine göre tarihlenmesi; envanteri çıkaran memur ile işletme sahibi veya vekili tarafından imzalanması ve envanter defteri gibi saklanması şartı getirilmiş ve bu esaslar doğrultusunda envanter listeleri düzenleyenlerin liste içeriklerini envanter defterine icmalen kaydetmelerini emretmiştir.

Yapılan incelemede bilanço esasına tabi olan Şirketin yevmiye defteri, defteri kebirden başka envanter defteri de düzenlediği ve kanuni süreler içerisinde notere onaylattığı tespit edilmiş olmakla birlikte, bahsi geçen defterde işletmenin taşınmazları, alacakları, borçları, nakit parası, maddi ve maddi olmayan duran varlıklarına detaylı olarak yer verilmediği görülmektedir.

Şirket yetkilileri, kullanılan muhasebe programı üzerinde gerekli programsal değişikliklerin yapılarak, envanter defterinin bulguda belirtilen hususları içerecek şekilde üretilmesinin sağlandığını ifade etmektedir.

BULGU 10: Yıllara Sâri Yapım İşi Kapsamında Verilen Avanstan Kurumlar Vergisi Tevkifatının Yapılmaması

Şirket tarafından yıllara sâri yapım işi kapsamında yükleniciye ödenen avans tutarından kurumlar vergisi tevkifatının yapılmadığı görülmüştür.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun "Birden fazla takvim yılına sirayet eden inşaat ve onarma işleri" başlıklı 42'nci maddesinde;

“Birden fazla takvim yılına sirayet eden inşaat (dekapaj işleri de inşaat işi sayılır) ve onarma işlerinde kar veya zarar için bittiği yıl kati olarak tespit edilir ve tamamı o yılın geliri sayılarak, mezkûr yıl beyannamesinde gösterilir.” denilmektedir.

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun “Vergi kesintisi” başlıklı 15'inci maddesinin ilk fıkrasında sayılan kurumların avanslar dâhil olmak üzere, Gelir Vergisi Kanunu'nda belirtilen esaslara göre birden fazla takvim yılına yaygın inşaat ve onarım işleri ile uğraşan kurumlara bu işleri ile ilgili olarak yapılan hak ediş ödemelerinden kurumlar vergisine mahsuben kesinti yapmak zorunda oldukları hüküm altına alınmıştır.

04.02.2021 tarih ve 31385 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 3491 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile birden fazla takvim yılına yaygın inşaat ve onarım işleri ile uğraşan kurumlara bu işleri ile ilgili olarak yapılan hakediş ödemelerinde uygulanacak tevkifat oranı %5 olarak belirlenmiştir.

Şirket tarafından 2021/624829 ihale kayıt numarası ile 13.10.2021 tarihinde 385.850.000,00 TL bedelle ihale edilen Ankara İli Mamak İlçesi Yeni Mamak Kentsel Dönüşüm Ve Gelişim Proje Alanı 2. Kısım 6 ve 7 Etaplar Kapsamında 52677/2-52253/3-52253/4-52254/1-52268/3 No'lu Parsellerde Konut Yapımı İle 52258/3 No'lu Parselde Geoteknik Uygulama Yapım İşleri için verilen avanstaki Kurumlar Vergisi tevkifatının yapılmadığı görülmüştür.

Yüklenici ile 20.10.2021 tarihinde sözleşme imzalanmış, 21.10.2021 tarihinde yükleniciye yer teslimi yapılmıştır. 27.10.2021 tarihinde yükleniciye söz konusu yapım işi kapsamında 15.000.000,00 TL avans verilmiştir. Yer tesliminin yapıldığı tarihten itibaren, yukarıda belirtildiği üzere, avanslar dâhil yapılacak ödemelerden yıllara yaygın işler kapsamında öngörülen oranda tevkifatın yapılması gerekmektedir.

Ancak bulgu konusu edilen 750.000,00 TL tutarındaki kurumlar vergisi tevkifatının, şirket tarafından yapılmadığı ve dolayısıyla ilgili dönem muhtasar beyannamesi ile beyan edilmediği tespit edilmiştir. Söz konusu uygulama mevzuata aykırılık teşkil etmekle birlikte gerekli işlemlerin yapılmaması durumunda şirketin yaptırımlarla karşılaşması da muhtemeldir.

Şirket yetkilileri, 2022 yılında konu ile ilgili tüm işlemlerin gecikmeli de olsa prosedüre uygun olarak yerine getirildiğini ve tevkifatların olması gerektiği gibi kesildiğini belirtmektedir.

Rapor cevabında ek olarak sunulan 14.03.2022 tarihli muhtasar beyanname ile gerekli düzeltmenin yapıldığı anlaşılmaktadır.

BULGU 11: Personele Verilen Avanslar Hesabının Kullanılmaması

Şirketinin mali işlem ve kayıtlarının incelenmesi neticesinde, işletme adına yaptırılacak hizmet ve giderlerin karşılanması için personele verilen iş avanslarının “196 Personel Avansları” hesabında izlenmediği tespit edilmiştir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun “Defter tutma yükümlülüğü” başlıklı 64'üncü maddesinde, her tacirin, ticari defterlerini işletmenin faaliyetleri ve finansal durumu hakkında fikir verebilecek şekilde tutmak ve bu amaçla defterlerinde, ticari işlemleriyle ticari işletmesinin iktisadi ve mali durumunu, borç ve alacak ilişkilerini açıkça görülebilir bir şekilde ortaya koymak zorunda olduğu; böylece işletme faaliyetlerinin oluşumu ve gelişmesinin bu defterlerden izlenebileceği belirtilmiştir. Ancak, Kanun'un defter tutma, envanter, mali tabloların düzenlenmesi, saklama ve ibraz hükümlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanunu (VUK) ile diğer vergi kanunlarının aynı hususları düzenleyen hükümlerinin uygulanmasına engel teşkil etmeyeceği de hüküm altına alınmıştır.

26.12.1992 tarih ve 21447 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 1 Seri No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nin “Tekdüzen Hesap Çerçevesi, Hesap Planı ve Hesap Planı Açıklamaları” başlıklı (c) bendinde, işletme adına yaptırılacak hizmet ve giderleri karşılamak üzere personele verilen iş avanslarının “196 Personel Avansları” hesabında izleneceği belirtilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine aykırı olarak, Şirket tarafından personele verilen avanslarda ilgili hesabın kullanılmadan, yapılan harcama sonrasında doğrudan "100-Kasa" hesabı üzerinden giderleştirme işlemlerinin yapıldığı görülmektedir.

Şirket yetkilileri, 2022 yılı itibariyle ilgili hesabın kullanılmaya başlandığını belirtmektedir.

BULGU 12: Koronavirüs Önlemleri Kapsamında Otopark Kira Alacaklarının Kapanan İşyerleri Kapsamında Değerlendirilmesi

Şirketin otopark ve oto yıkama yerine ilişkin aylık 25.000 TL+KDV kira gelirinin, müstecirin başvurusu üzerine yeterli araştırma yapılmadan “Koronavirüs Önlemleri”

kapsamında 2021 yılının ilk 6 ayında kira alınmayacak işyerleri kapsamına alındığı tespit edilmiştir.

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünün 2020/27 nolu genelgesi incelendiğinde,

“.....*Bu çerçevede koranavirüs salgını kaynaklı zorlayıcı sebepler gerekçesiyle; yerel yönetimler ve bağlı kuruluşları ile bunların üyesi olduğu mahalli idare birlikleri ve bunların sermayesinin yarısından fazlasına doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak birlikte veya ayrı ayrı sahip oldukları şirketlerin mülkiyetinde veya tasarrufunda olan taşınmazlarına ilişkin olarak irtifak hakkı, kiralama ve benzeri kullanımdan kaynaklanan ve ilgili mevzuatınca ödenmesi gereken bedellerin veya tutarların;*

- a) *Kamu kurum ve kuruluşları tarafından alınan önlemler sonucunda veya pandemi süresine bağlı olarak faaliyetlerinde azalma meydana gelen işyerlerinden tahsil edilecek sözü edilen bedellere ilişkin olarak idarece yapılacak değerlendirme sonucunda indirim veya erteleme yönünde karar alınabileceği;*
- b) *(a) bendinde sebepler sonucunda faaliyetleri durdurulan veya faaliyette bulunamayan işletmelerden faaliyette bulunmadığı döneme ilişkin olarak sözü edilen bedellerin tahsil edilmemesi, ayrıca bu süreler kadar sözleşme sürelerinin uzatılması,*
- c) *Peşin ödeme yapılan iş yerlerinde bu sürece isabet eden ödemeler (a) ve (b) bentleri uyarınca gerekli indirim, erteleme ve süre uzatımı yapılabileceği”* denilmektedir.

Genelgede, pandemi nedeniyle faaliyetleri azalan iş yerlerinden alınacak kira bedellerinin yapılacak değerlendirmeye göre indirilebileceği ya da ertelenebileceği, faaliyetleri durdurulan veya faaliyette bulunamayan işletmelerden ise bu döneme ilişkin kira bedellerinin tahsil edilmeyerek, sözleşme sürelerinin uzatılabileceği belirtilmektedir.

Ankara Büyükşehir Belediyesi Özel Kalem Müdürlüğünün 17.12.2020 tarihli ve 2020/21 sayılı Genelgesinde, Bakanlık tarafından yayımlanan genelgedeki hususlara ilişkin somut belirlemelerin yapıldığı görülmektedir. İlgili Genelgede;

“.....*Yapılan değerlendirmede Belediyemiz ve bağlı idarelerimiz ile bunların sermayesinin yarısından fazlasına doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak birlikte veya ayrı ayrı sahip oldukları iştiraklerimizin mülkiyetinde veya tasarrufunda olan taşınmazların irtifak*

hakkı, kiralama ve benzeri kullanımdan kaynaklanan ve ilgili mevzuatınca ödenmesi gereken bedeller ve tutarlarla ilgili olarak;

- a) *Kiralanan bütün işyerlerini kapsayacak şekilde 2021 yılında kira artışı yapılmaması, daha önceden yapıp 2021 yılına sarkan kira artışları olması halinde bunların Ocak 2021 ayından başlamak üzere zamsız oranlar üzerinden devam ettirilmesi, peşin ödeme yapılmış kiralardan fazla ödeme olarak tespit edilen tutarlardan 2021 yılına ait olan kısmının ödenecek kiralardan mahsup edilmesi,*
- b) *2021 Yılıının ilk altı ayına ait kiraların Temmuz 2021 ayından başlamak üzere yılın geri kalanında herhangi bir faiz uygulanmaksızın eşit taksitler halinde alınması*
- c) *Kiraya verilen yerlerden kamu kurum ve kuruluşları tarafından alınan tedbirler kapsamında faaliyetleri tamamen durdurulan veya faaliyette bulunamayan işyerlerinin tespit edilerek bu işyerlerinden 2021 yılının ilk altı ayında kira alınmaması” hususları belirlenmiştir.*

Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından Şirkete gönderilen genelgede, alınan tedbirler kapsamında faaliyetleri tamamen durdurulan veya faaliyette bulunamayan işyerlerinden 2021 yılının ilk altı ayında kira alınmaması gerektiği, diğer işyerlerinden de ilk altı aylık kiranın yılın ikinci yarısından itibaren eşit taksitler halinde alınması gerektiği belirtilmektedir.

Müstecir firmanın Şirkete yazdığı 11.03.2021 tarihli dilekçesinde,

“Şirketimizce tüm sorumluluklar yerine getirilmesine 14.01.2021 tarihinde ruhsat başvurusunda bulunulmasına rağmen ilgili kurumlar pandemi döneminde alınan tedbirler nedeniyle gerekli incelememeleri yapamamış ve işlemleri başlatamamıştır. Dolayısıyla pandemi döneminin olumsuz etkileri şirketimizce hissedilmiş ve hissedilmeye devam edilmektedir” demektedir.

İlgili dilekçe üzerine Şirket 29.03.2021 tarih ve 858 sayılı Yönetim Kurulu toplantısında, pandemi önlemleri sebebiyle faaliyette bulunamadığı anlaşılan başvuru sahibi kiracı için 2021 yılı ilk altı ayında kira alınmamasına karar verilmiştir.

Yapılan incelemede, yüklenici firmanın ruhsat başvurusunu ne zaman gerçekleştirdiği ve bu başvurunun ne zaman sonuçlandığı, öncesinde faaliyette bulunup bulunmadığına ilişkin herhangi bir bilgi/belge bulunmamaktadır. Bakanlık tarafından yayımlanan genelgede de, faaliyetleri durdurulan veya faaliyette bulunamayan işletmelerden faaliyette bulunmadığı döneme ilişkin bedellerin tahsil edilmemesi belirtildiğinden, müstecirin faaliyette olmadığı

döneme ilişkin bilgi/belgenin temin edilerek, bu bilgi/belgeye göre işlem yapılması önem arz etmektedir.

Şirket yetkilileri, 06.05.2022 tarih ve 896 sayılı Yönetim Kurulu Kararı ile müstecirden alınmayan kira bedellerinin, 2021 yılı ikinci altıncı ayı itibariyle eşit taksitler halinde ödenmesi gerektiği hususunu dikkate alarak, temerrüde düşüldüğü tarihten itibaren kiranın faizi ile tahsil edilmesi amacıyla müstecire bildirimde bulunulduğunu, müstecir tarafından 10 günlük ödeme süresi içinde kira alacağının ödenmemesi durumunda icra yoluyla tahsile gidileceğini ifade etmektedir.

Yönetim Kurulu Kararı sonrasında, müstecire 17.05.2022 tarihinde alınmayan kira alacakları ile bu alacaklara ilişkin gecikme faizini içeren 118.562,14 TL tutarında fatura kesildiği ve noter kanalıyla 18.05.2022 tarih ve 05882 yevmiye numaralı ihtarname gönderildiği tarafımıza sunulan belgelerden anlaşılmaktadır.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>